Nto za Malongi ma Lukutakanu *Zingu ye Salu Kieto kia Kikristu Nkand'a Malongi*

5-11 KIA SETEMBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 9-10

"Kembelela Yave mu Kuma kia Ngangu Zandi"

***Eyingidilu* dia 1/7/1999 luk. 30 tini kia 6**
Nzenza ona Wasendwa

Vava ntinu ankento kawanana yo Solomo wantonta muna kunyuvula e "yuvu yampimpita." (1 Ntinu 10:1) O mvovo wa Kiyibere usadilu omu sono kiaki, ulenda sekolwa mpe vo "ngwala." Kansi ediadi ke disongele ko vo ntinu ankento wasia Solomo mu nsaka za kizowa. Muna Nkunga 49:4, o mvovo wau wasekolwa vo kingana yovo ngwala mu vovela mambu matadidi sumu, lufwa ye lukûlu. Muna kuma kiaki, nanga o ntinu ankento a Seba wamokenena mambu mampimpita yo Solomo, mana matonta e tezo kia ngangu zandi. Bibila kivovanga vo oyandi 'wamvovesa mawonso makala muna ntim'andi.' Vo i Solomo, 'wavana e mvutu za yuvu yandi yawonso. Ke vakala diambu diasunda e mpasi ko kwa ntinu muna kunsasila.'—1 Ntinu 10:2b, 3.

***Eyingidilu* dia 1/11/1999 luk. 20 tini kia 6**
Nluta Mitwasanga e Fu kia Kayila Akaka

Mu kuma kia mana kawá yo mona, o ntinu ankento wasivika yo vova kuna lulembamu lwawonso vo: "Kiese kwa selo yaku ana betelamanga ova ndose aku ntangwa zawonso yo wá e ngangu zaku!" (1 Ntinu 10:4-8) Oyandi kazola vova ko vo e selo ya Solomo akwa kiese mu kuma kia kimvuama kiabazieta kanele vo kimvuama kikilu bakala kiau. Kansi, e selo ya Solomo basambulwa wau vo bawanga e ngangu zina Solomo kavewa kwa Nzambi. Ekwe mbandu ambote kasisa o ntinu ankento a Seba kwa nkangu a Yave owu uyangalelanga e ngangu za Mvangi eto yo Mwan'andi Yesu Kristu!

***Eyingidilu* dia 1/7/1999 luk. 30-31**
Nzenza ona Wasendwa

O ntinu ankento a Seba vava kawidi e ngangu za Solomo ye kimvuama kia kintinu kiandi, osivikidi kikilu, "o moyo andi uzezele." (1 Ntinu 10:4, 5) Akaka bevovanga vo e mvovo miami mina ye nsasa vo ntinu ankento "kakala diaka ye fulumwinu ko." Nkwa ngangu mosi wavova vo nanga wafwa nkutu e kiambu. Kiakala nkia diambu diavangama, o ntinu ankento wakizengeneka mu kuma kia mana kamona yo wá. Wavova vo e selo ya Solomo akwa kiese wau vo bakala ye lau dia wá e ngangu za ntinu. Wakembelela Yave wau katumbika Solomo se ntinu. I bosi, wavana tukau twantalu kwa ntinu. Avo tutezanese kaka e ntalu a wolo ye nzimbu tusadilanga o unu, nanga zilenda lwaka mu tezo kia *milhões* 40 ma *dólar.* Solomo wavana mpe tukau kwa ntinu ankento ye 'yawonso kazola ye ina kalomba.'—1 Ntinu 10:6-13.

Tusalu twa Mwanda

***Eyingidilu* dia 1/11/2008 luk. 22**
tini kia 4-6
Nga Ozeye?

Tezo kia wolo kwa kakala wau Solomo wa Ntinu?
E Sono ivovanga vo Kirami wa ntinu a Turo watwika *tonelada* yá za wolo kwa Solomo. O ntinu ankento a Seba wamvana mpe tezo kiau kimosi. E nzaza za Solomo zatwasa vioka *tonelada* 15 za wolo wa Ofire. "E zitu dia wolo katambulanga o Solomo muna mvu mosi, 666 za talanta za wolo" yovo vioka *tonelada* 25. (1 Ntinu 9:14, 28; 10:10, 14) Nga ediadi dilendakana?

Masono ma nz'ankulu mana akwa ngangu bebadikilanga vo maziku, mesonganga vo Faro Tutmés III wa musi Engipito wavana tezo kia *tonelada* 13,5 za wolo muna tempelo ya Amon-Rá kuna Karnak. Muna tandu kia nana vitila tandu kieto, Tiglate-Pileser III wa ntinu a Asuri watambula vioka tonelada 4 za wolo nze mpaku kwa Turo. Vo i Sargão II, wavana tezo kiau kimosi kia wolo kwa nzambi za esi Babele.

Vava Alesandero Wanene, wa mwan'a Filipe kakutumuna e mbanz'a Susani muna mvu wa 336-323 vitila tandu kieto, nanga tezo kia *tonelada* 1.180 za wolo kanata ye tezo kia 7.000 ma *tonelada* muna Parasa yawonso. Muna kuma kiaki, avo tutezanese e ziku yayi, tumona vo Bibila ke kisakisanga mambu ko mu kuma kia wolo wa Solomo wa Ntinu.

12-18 KIA SETEMBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 11-12

"Toma Sola Ndiona Okazala Yandi"

***Eyingidilu* dia Yuli, 2018 luk. 16 tini kia 7**
'Nani Una Kuna Sambu dia Yave?'

7 Vava Solomo kakala nleke, ngwizani ambote kakala yau yo Yave. Nzambi wamvana ngangu zayingi yo kumvana kiyekwa kia tunga e tempelo yambote-mbote muna Yerusaleme. Kansi o Solomo wafwasa e kikundi kiandi yo Yave. (1 Ntinu 3:12; 11:1, 2) O Nsiku a Nzambi wavovanga vo ntinu kalendi 'kala ye akento ayingi ko, kimana o ntim'andi walembi bendomoka.' (Nsiku 17:17) Solomo kalemvokela nsiku wau ko. Kuna kwalanda, wasompa akento 700 ye makangu 300. (1 Ntinu 11:3) Ayingi muna akento awaya anzenza bakala, nzambi zaluvunu basambilanga. Solomo kalemvokela mpe nsiku a Nzambi ko wa lembi sompana ye akento anzenza.—Nsiku 7:3, 4.

***Eyingidilu* dia Yanuali, 2019 luk. 15 tini kia 6**
Aweyi Olenda Lunga-Lungila Ntim'aku?

6 Satana ozolele vo twantanginina, i sia vo, twakolamenanga e nkanikinu mia Yave yo kala akwa loko. Satana kalendi kutukomekena ko mu vanga mana kazolele vo twavanga. Muna kuma kiaki, ovavanga lungisa e kani diandi mu mpila zankaka. Kasikil'owu, osadilanga o wantu ana kavukumuna kala. (1 Yoa. 5:19) Satana ozolele vo twaviokesanga e ntangwa yo wantu awaya, kana una vo tuzeye wo vo e yikundi yambi ilenda 'fwasa' yovo yivisa e ngindu ye mavangu meto. (1 Kor. 15:33) Solomo wa ntinu wabwa mu ntambu wau. Wasompa akento ayingi a esi zula. Kuna kwalanda, akento awaya bamvukumuna yo 'kumvilula o ntima' mu yambula sadila Yave. —1 Nti. 11:3.

***Eyingidilu* dia Yuli, 2018 luk. 17 tini kia 9**
'Nani Una Kuna Sambu dia Yave?'

9 Kansi Yave ke vezanga sumu ko. O Nkand'a Nzambi uvovanga vo: "O Yave ofungidi Solomo o makasi, wau vo o ntim'andi ukatukidi muna Yave wa Nzambi." Nzambi wavava sadisa Solomo. Yave 'wasengomoka kwa yandi nsengomoka zole yo kunkanikina vo kalandi nzambi zakaka ko, kansi kasidi lunda nkanikinu a Yave ko.' Muna kuma kiaki, Yave wabembola Solomo yo yambula kunsadisa. Yave kayambula ko vo wan'a Solomo bayala zula kiawonso kia Isaele. Mpasi zayingi banuana zau mu kolo kia mafunda ye mafunda ma mvu.—1 Ntinu 11:9-13.

Tusalu twa Mwanda

***Eyingidilu* dia Yuni, 2018 luk. 30 tini kia 5-8**
Wavidisa e Lau dia Sambulwa kwa Nzambi

Rekabame wakutakesa makesa mandi kimana banuana ye makanda mankolamena.

Kansi, Yave watuma Semaya wa ngunza muna kubavovesa vo: "Ke nutomboki ko ngatu nwana ya mpangi zeno Aneyisaele. Nuvutuka konso muntu kuna nzo andi; kadi kwa mono diatuka."—1 Ntinu 12:21-24.—Tala e mvovo vana yand'a lukaya.

Nga diasazu diakala kwa Rekabame mu wila Yave? Adieyi wantu badi yindula mu kuma kia ntinu au ampa? Wabavovesa vo okubatumbila mu 'nzuati mia nsende,' kansi wau ke vanga diaka diambu ko kwa awana bankolamena. (Tezanesa ye 2 Tusansu 13:7.) Kana nkutu nkia diambu o nkangu wadi yindula mu kuma kiandi, o ntinu ye makesa mandi 'balemvokele diambu dia Yave, bavutukidi kuna nzo mun'owu wa diambu dia Yave.'

Adieyi tulongokele? Diambote mu lemvokela Nzambi kana nkutu vo akaka batuvezele. Nzambi okutusambula avo tunlemvokele. —Nsiku 28:2.

Nga Rekabame wasambulwa mu kuma kia nlemvo wandi? Rekabame wakwamanana yala e makanda ma Yuda ye Benyamini, watunga mbanza zampa muna zunga yayina. Wakitula mbanza zankaka se mbanza zangolo, 'osiamisi zo kikilu.' (2 Tusansu 11:5-12) Edi diasunda o mfunu, walemvokela e nsiku mia Yave mu fikolo. Wau vo o nkangu a kintinu kia makanda kumi wayantika sambila teke, ndonga bayendanga kuna Yerusaleme mu yikama Rekabame ye nsambil'a ludi. (2 Tusansu 11:16, 17) Wau vo Rekabame walemvokela Yave, kintinu kiandi kiasikila.

19-25 KIA SETEMBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 13-14

"Ekuma Tufwete Kadila ye Tezo yo Yangalelanga ina Tuna yau?"

***Eyingidilu* dia 15/8/2008 luk. 8 tini kia 4**

Kwamanana Songa Kwikizi yo Ntima Mosi

4 I bosi, Yerobame ovovese muntu a Nzambi aludi vo: "Twenda ku nzo ame wadia, ikuvana lukau." (1 Nti. 13:7) O ngunza adieyi kafwana vanga owau? Nga diambote katambula lukau lwa ntinu ona kazayisa nsangu za lufundisu? (Nku. 119:113) Ovo kafwete veza e mbok'a ntinu, kana una vo makasi kefunga? Wau vo Yerobame mvwama, lenda vana nkundi andi lukau lwantalu. Avo ngunz'a Nzambi eloko dia mavwa kena diau muna ntima, lukau lwa ntinu nanga lukala se ntota kwa yandi. Kansi, Yave wakanikina ngunza vo: "Kudie mbolo ko yovo nua maza, ngatu vutukila muna nzila ina wizidi." Muna kuma kiaki, o ngunza wavutula ye sikididi kiawonso: "Kana nkutu umpene ndambu a nzo aku, kikwenda yaku ko yovo dia mbolo ngatu nua maza va fulu kiaki." I bosi o ngunza ovaikidi muna Betele mu nzila yakaka. (1 Nti. 13:8-10) Adieyi tulenda longoka muna dina kavanga o ngunza muna diambu dia songa kwikizi yo ntima mosi?—Roma 15:4.

***Eyingidilu* dia 15/8/2008 luk. 11 tini kia 15**

Kwamanana Songa Kwikizi yo Ntima Mosi

15 Adieyi tulenda longoka mu kuma kia vilwa wa ngunza wa mwisi Yuda? Muna Ngana 3:5 tutanganga vo: "Bunda Yave e vuvu ye ntim'aku wawonso, kubundi vuvu muna umbakuzi wa ngeye kibeni ko." Vana fulu kia sikila yo bund'e vuvu muna Yave nze una kavanga kuna lubantiku, ngunza wa mwisi Yuda wabund'e vuvu muna umbakuzi wa yandi kibeni. Wafwa mu kuma kia vilwa kavanga yo vidisa e ngwizani ambote kakala yau yo Nzambi. Dina diambwila dikutusonganga

o mfunu wa kala alembami ye akwa kwikizi muna salu kia Yave.

***Eyingidilu* dia 15/8/2008 luk. 9 tini kia 10**
Kwamanana Songa Kwikizi yo Ntima Mosi

10 E ngunza mwisi Yuda nga wafwana bakula e ndekwa zambi zina kasadila o ngunz'anunu. Wafwana kiyuvula: 'Ekuma Yave kafwete tumina e mbasi kwa muntu akaka mu zayisa diambu diampa mu kuma kiame?' E ngunza nga wafwana yuvula Yave mu zaya e ziku kia diambu, kansi, Nkand'a Nzambi ke uvovanga ko kana vo wavanga wo. Kansi, "ovutukidi yo [ngunz'anunu], odidi muna nzo andi, yo nua." Ediadi ke diayangidika Yave ko. Vava kavunginikwa, ovutukidi muna nzil'andi kuna Yuda, e nkosi yawanana yandi yo kumvonda. Ekwe mpil'ambi yasukila e salu kiandi kia ungunza!—1 Nti. 13:19-25.

Tusalu twa Mwanda

***Finama Yave,* luk. 244 tini kia 11**
Ke Vena Má ko Kilenda "Kutuvambula Muna Zola kwa Nzambi"

11 Diatatu, vava o Yave kekutusatang'o ntima ovavanga edi diambote tuna diau. Muna bong'e nona, vava kasia e nzengo vo e nzo ya Ntinu Yerobame ifwete fukiswa Wakanikina vo Abiya kaka wa mwan'a ntinu ozikwa nzikwa luzitu. Ekuma? Kadi, "yandi kaka osolokele y'edi diambote oku kwa Yave wa Nzambi a Isaele." (1 Ntinu 14:1, 10-13) Dialudi, o Yave wasata ntima wa nleke ndiona yo solola "edi diambote" muna yandi. Nanga ewete diodio diandwelo diakala, kana una vo i wau o Yave wamona mfunu wa sonekesa dio muna Nkand'andi. Oyandi wasenda dio nkutu muna songa e nkenda kwa nleke ndioyo muna nzo yayina yabendomoka.

26 KIA SETEMBA–2 KIA OKUTOBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 15-16

"Nga Osonga Unkabu nze Asa?"

***Eyingidilu* dia 15/8/2012 luk. 8 tini kia 4**
"E Salu Kieno Kisendwa"

Muna kolo kia mvu 20 tuka Isaele yavambanina mu yintinu yole, Yuda yawonso yavukumunua emvimba muna nsambila zaluvunu. Vava Asa kayantika yala muna mvu a 977 vitila tandu kia Kristu, awana basadilanga kuna lumbu lwa ntinu, nzambi za mawuta za esi Kenani basambidinge. Kansi, lusansu lwavumunwinwa mu kuma kia kintinu kia Asa luyikanga vo: "Wavanga mambu mambote ye mansongi vana meso ma Yave wa Nzambi andi." Asa "okatwidi maziku ma nzenza ye mabata, okosomwene malunzi mavauka yo bwisa mavindi mavauka." (2 Tus. 14: 2, 3) Asa wakatula mpe "akembi amakala a tempelo" muna kintinu kia Yuda ana batanga zumba muna tempelo. Asa kafwasa kaka nsambila zaluvunu ko. Kansi wakasakesa mpe nkangu a "Yuda vo bavava Yave wa Nzambi a mase mau yo lunda nsiku ye nkanikinu" mia Nzambi.—1 Nti. 15:12, 13; 2 Tus. 14:4.

***Eyingidilu* dia Malusu, 2017 luk. 17 tini kia 7**
Sadila Yave ye Ntim'asikila

7 Aweyi tulenda zayila kana vo tusadilanga Yave ye ntim'asikila? Tulenda kukiyuvula: 'Nga ilemvokelanga Yave kana nkutu vava dikalanga diampasi? Nga ngina ye kani dia kwamanana velelesa e nkutakani andi?' Yindula unkabu una Asa kavuanga o mfunu kimana kakatula nkak'andi ankento vana kunda kia kintinu. Ezak'e ntangwa, divava vo

wasonga unkabu nze Asa. Kasikil'owu, Adieyi ovanga avo yitu yovo nkundi aku ovaikisu mu nkutakani kadi sumu kavangidi yo lembi viluka o ntima? Nga okala ye kani dia lembi vanga yandi kikundi? Adieyi o ntim'aku ukufila mu vanga?

***Perspicaz* vol. 1 luk. 224**
Asa

Kana una vo ezak'e ntangwa Asa wakondwanga ngangu ye umbakuzi wa mwanda, e fu yandi yambote ye ngolo kavanga muna lembi kuyisia muna umpengomoki, zasunda ke mu fu yandi yambi ko. Asa obadikilwanga nze mosi muna atinu akwikizi muna luvila lwa Yuda. (2 Tus. 15:17) O luyalu lwa Asa lwa mvu 41, kolo kimosi lwayala ye atinu nana a Isaele: Yerobame, Nadabi, Basa, Ela, Zimere, Omere, Tibini (ona wayala e ndambu a Isaele mu nuanisa Omere) yo Akabi. (1 Nti. 15:9, 25, 33; 16:8, 15, 16, 21, 23, 29) Vava Asa kafwa, mwan'andi Yosafate wakituka se ntinu.—1 Nti. 15:24.

Tusalu twa Mwanda

***Eyingidilu* dia 15/9/1998 luk. 21-22**
Nga Nzambi Muntu Wakieleka kwa Ngeye?

Kasikil'owu, tanga o ungunza uvovelanga e tumbu kiadi vewa kwa ndiona wadi tungulula e mbanz'a Yeriko. I bosi, badika una walunganena. E sono kia Yosua 6:26 kivovanga vo: "O Yosua odidi e ndofi vo: 'Wasibwa vana vena Yave o muntu otungulula e mbanza yayi ya Yeriko. Vava kesia e nkubilwa, mwan'andi antete ofwa, vava kesia mo mavitu, mwan'andi ansuka ofwa.'" O ungunza wau walungana vava vavioka mvu 500, kadi muna 1 Ntinu 16:34 tutanganga vo: "Muna lumbu [ya Akabi wa Ntinu], o Kiele wa musi Betele otungulwidi Yeriko. Vava kakuba e nkubilw'a mbanza, Abirami wa mwan'andi antete wafwa, vava katungulula mavitu ma mbanza, Sengube wa mwan'andi wansuka wafwa mun'owu wa diambu dia Yave dina kavova muna Yosua wa mwan'a Nuni." Nzambi akieleka kaka olenda vumunuina ungunza wau yo lungisa wo.

3-9 KIA OKUTOBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 17-18

"Yamu Nkia Kolo Nukatikisa Muna Mambu Mole?"

***Eyingidilu* dia Malusu, 2017 luk. 10-11 tini kia 6**
Kala ye Lukwikilu, Bakanga Nzengo Zambote

6 Vava Aneyisaele bazingilanga muna Nsi a Nsilu, diavava vo basola kana vo Yave besambila yovo nzambi zankaka. **(Tanga Yosua 24:15.)** Ediadi dilenda monekena nze diambu diakete mu bakila e nzengo. Kansi, e nzengo ezazi nzengo za moyo yovo lufwa. Muna lumbu ya Afundisi, Aneyisaele bakwamanana baka nzengo zambi. Bayambula sambila Yave yo yantika sambila nzambi zaluvunu. (Afundisi 2:3, 11-23) Kuna kwalanda, muna lumbu ya Eleya wa ngunza, diavava vo nkangu a Nzambi basola kana vo Yave besambila yovo Bale wa nzambi aluvunu. (1 Ntinu 18:21) Ediadi dilenda monekena nze diambu diakete, kadi o sambila Yave i diambu diangangu. O nkwa ngangu kalendi tambulwila sadila nzambi yakondwa moyo ko. Kansi, o nkangu ke balendanga baka nzengo ko. Nkand'a Nzambi uvovanga vo Aneyisaele 'bakatikisanga muna mambu mole maswaswana.' Kuna ngangu zawonso, Eleya wakasakesa nkangu vo basola sambila Yave wa Nzambi aludi.

Tanginina luk. 88 tini kia 15 Watatidila Nsambil'avelela

15 Nganga za Bale basakisa o lomba, "bakazidi kikilu, bayilwekele muna fu kiau muna nsosolo yo maswanga, yavana babukilu o menga." Kansi, mpavala kwandi! "Ke vakala ndinga ko, yovo on'ovutula, yovo on'owunikina." (1 Nti. 18:28, 29) Kieleka, Bale kakala ko, Satana wansoka mu vukumuna wantu bayambula sambila Yave. E ludi i kiaki: O sola mfumu akaka ke mu Yave ko, dilenda kendeleka yovo fusulwisa muntu e nsoni.—***Tanga Nkunga 25:3; 115:4-8.***

Tanginina luk. 90 tini kia 18 Watatidila Nsambil'avelela

18 Una Eleya kasambidi ko, o nkangu nanga wabanza vo Yave mpe ke lenda vanga diambu ko, nze Bale. Kansi, vava kaman'o samba, ke bakala diaka ye lukatikisu ko. O lusansu lusonganga vo: "O tiya twa Yave tubwidi, tubomwene lukau ye nkuni yo matadi ye mbundukutu, tuvempwele maza muna lubulu." (1 Nti. 18:38) Ekwe mvutu zasivi! O nkangu aweyi wavova?

Tusalu twa Mwanda

Eyingidilu dia 1/7/2008 luk. 10, babu Wavingila yo Yingila

Muna Lumbu ya Eleya e Kala Mvu Nkwa Kiazingila?

Eleya wa ngunz'a Yave wazayisa Akabi wa Ntinu vo ke kolo ko e kala kifokoka. Ediadi diavangama "muna mvu una wetatu," nanga tuka muna lumbu kiantete kina Eleya kazayisa kio. (1 Ntinu 18:1) Vava Yave kavovesa Eleya vo onokesa mvula, vana vau Wavanga wo. Akaka bevovanga vo e kala ke kiazingila mvu ntatu ko, kadi vakati kwa mvu una wetatu kiafokoka. Kansi, Yesu yo Yakobo bekutuzaisanga vo, e kala "mvu ntatu ye ngonde sambanu" kiazingila. (Luka 4:25; Yakobo 5:17) Nga diadi disonganga vo Nkand'a Nzambi ke wina ngwizani ko?

Ve kikilu. Muna Isaele yankulu, e nsungi a kala ngonde sambanu yazingilanga. Ka lukatikisu ko, vava Eleya kazayisa Akabi vo ke venoka diaka mvula ko e nsungi yayi ya vioka tezo ye mpasi. Kieleka, nanga ngonde sambanu za vioka tuka e kala kiayantikila. Muna kuma kiaki, vava Eleya kayika e mbaninu a kala, "muna mvu una wetatu," e kala mvu ntatu ye ndambu kiazingila. E "mvu ntatu ye ngonde sambanu" zalunga vava nkangu wawonso wakutakana mu mona e mfoko a mpaka vana Mongo a Kamele.

Badika lumbu kiantete kina Eleya kakingula Akabi. O nkangu wakwikilanga vo Bale "mfidi a matuti," i nzambi wadi nokesa e mvula mu sukisa e kala. Vava nsungi a kala yaviokanga e tezo, o nkangu wayuvulanga: E Bale akweyi kena? Nkia ntangwa kenokesa e mvula? Muna fwasa asambidi a Bale, Eleya wavova vo ke ve kala kana dime kana mvula ko yavana kevutuka wo vova.—1 Ntinu 17:1.

10-16 KIA OKUTOBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 19-20

"Vava Lufiaulwisu lwa Yave"

Eyingidilu dia Yuni, 2019 luk. 15 tini kia 5 Bund'e Vuvu Muna Yave Vava Okalanga ye Ntokani

5 **Tanga 1 Ntinu 19:1-4.** Kansi vava Izebele wa ntinu ankento kazola kumvonda, Eleya wamona wonga yo tinina kuna Bere-Seba. Eleya wakendalala yo 'samba vo kafwa kwandi.' Ekuma kabakamena e ngindu zazi? Kadi muntu alembi lunga kakala, i sia vo, "muntu nze yeto." (Yak. 5:17) Nanga lukendalalu lwasaka kakala lwau yo yoya muna nitu. Eleya

wamona vo e ngolo kavanganga muna siamisa e nsambila aludi zankatu kwandi. Nanga Eleya wayindulanga vo mambu kuna Isaele ke metoma ko. Wayindulanga mpe vo yandi mosi kaka wasambilanga Yave. (1 Nti. 18: 3, 4, 13; 19:10, 14) Tulenda sivika dina o ngunza ndioyu wa nkwa kwikizi kavanga. Kansi, Yave wabakula una Eleya kamonanga muna ntima.

Tanginina luk. 103 tini kia 13 Wafiaulwiswa kwa Nzambi Andi

13 Aweyi obenze kamona Yave kun'ezulu vava kamona ngunza andi anzolwa wavwanda vana viozi muna makanga yo lomba vo kafwa? Ke dina mfunu ko mu banzikisa una kamona. Vava Eleya kaleka, Yave watuma mbasi mosi. Kuna ngemba zawonso, o mbasi wasikamesa Eleya yo vova vo: "Tongama, wadia." Eleya wavanga dina kavoveswa, o mbasi wamvana mbolo a tiya ye maza manzizi. Nga wavutula matondo kwa mbasi? Lusansu luvovanga kaka vo ngunza odidi onwini olele diaka. Nga nkenda zasaka kakala zau ye kalendanga diaka vova ko? Diakala vo i wau yovo ve, o mbasi wansikamesa mu nkumbu wezole, nanga muna mene. O mbasi wamvovesa diaka vo: "Tongama, wadia," wakudikila e mvovo miami mia lufiaulwisu, "kadi e nzila ilá."—1 Nti. 19:5-7.

Tanginina luk. 106 tini kia 21 Wafiaulwiswa kwa Nzambi Andi

21 Lusansu lusonganga vo Yave kakala mu masivi mama mawonso ko kamona o Eleya. Eleya wazaya wo vo Yave kakala mpasi nzambi ko nze Bale ona wabadikilwanga kw'asambidi andi vo "mfidi a matuti" yovo ona wanokesanga e mvula. Yave i Tuku dia nkuma wawonso una muna nsema, kansi osundidi lekwa yawonso kasema. Kana nkutu ezulu, ke dilendi kumfwana ko. (1 Nti. 8:27) Aweyi mambu mama mawonso masadisila Eleya? Yindula vava kakala yo wonga. Wau vo Yave wa Nzambi ona osundidi o nkuma wakala kun'esambu diandi, Eleya kafwana mona wonga wa Akabi yo Izebele ko.—***Tanga Nkunga 118:6.***

Tanginina luk. 106 tini kia 22 Wafiaulwiswa kwa Nzambi Andi

22 Vava tiya twazima, Eleya wavuvama yo wá 'ndinga yakuluka yo lembama.' E ndinga yayi yalomba Eleya vo kavova diaka. I diau kavanga, waziula ntim'andi mu nkumbu wezole. Ediadi nanga diakulula wonga wa Eleya. Ka lukatikisu ko vo Eleya wafiaulwiswa kikilu muna dina kawá muna 'ndinga yayina yakuluka yo lembama.' Yave wasonga Eleya vo mfunu kikilu kakala vana meso mandi. Mu nkia mpila? Wanzayisa mambu mayingi kevanga mu kuma kia nsambil'a Bale muna Isaele. Kieleka, e salu kia Eleya ke kiakala kia nkatu ko, ke vakala muntu ko walenda sima ndungan'a luzolo lwa Yave. Vana ntandu, Yave wakwamanana sadila Eleya nze ngunza, kadi wantuma kavutukila e salu kiandi yo kunzayisa mana kafwete vanga.—1 Nti. 19:12-17.

Tusalu twa Mwanda

Eyingidilu dia 1/11/1997 luk. 31 tini kia 2 Mbandu Ambote ya Kuyivana Kuna Mvevo yo Songa Kwikizi

O unu, selo yayingi ya Yave bekuyivananga kuna mvevo. Akaka besisanga "mpatu" zau, i sia vo, e mpila zingu kiau, mu kwenda samuna e nsangu zambote muna zunga ina kwandá yovo mu kwenda sadila kuna Betele. Vo i akaka, bekwendanga mu nsi zankaka muna yikama e salu kia ntungilu. Ayingi betambulwilanga e salu ina imonekanga vo yasakalala. Muna kuma kiaki, ke vena mosi ko muna awana besadilanga Yave osalanga e salu kiakondwa mfunu. Yave oyangalelanga

yo sambula e ngolo bevanganga awonso bekunsadilanga kuna ntim'amvemvo.—Maku 10: 29, 30.

17-23 KIA OKUTOBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 1 NTINU 21-22

"Tanginina e Mpila ina Yave Kesadilanga e Wisa"

***Perspicaz vol.* 2 luk. 509**
Yave a Vu

Vava Yosua kakingulwa kwa mbasi vana ndambu a Yeriko wanyuvula kana vo ku sambu dia Isaele kakala yovo ku sambu dia mbeni zau. O mbasi wavutula vo: "Ve, ngizidi nze mfumu a vu kia Yave." (Yos. 5:13-15) Mikaya wa ngunza wavovesa ntinu Akabi yo ntinu Yosafate vo: "Mbwene Yave ovuende vana kunda kiandi kia kimfumu, e vu kiawonso kia zulu kitelamene vana kena, kuna lunene ye kuna lumonso." E mvovo miami wan'a Yave a mwanda miyikanga. (1 Nti. 22: 19-21) O mvovo "Yave a vu" wafwana sadilwa kikilu kadi e vu kia mbasi ke kiyikanga kaka buka kia akelubi ko, aserafi yovo mbasi zankaka, (Yes. 6:2, 3; Tuku 3:24; Lus. 5:11) kansi miyikanga mpe buka kiatoma kubikwa. Ekiaki i kuma o Yesu Kristu kavovela vo wakala ye "vioka mvengo 12 mia mbasi" muna kunsadisa. (Mat. 26:53) Muna ndodokela kavanga kwa Yave, Kizekeya wanyikila vo "Yave a vu, wa Nzambi a Isaele, ovuende vana ntandu a akelubi." Kizekeya wayika nkel'a kangu ye fwaniswa ya akelubi vana fukwa eyi yasunzulanga e kunda kia kimfumu kia Yave. (Yes. 37:16; tezanesa ye 1 Sam. 4:4; 2 Sam. 6:2.) E selo kia Elesa ona wazakamanga yo wonga, wakasakeswa vava kasongwa e mona meso eki kiasonga e zunga kia miongo mia mbanza ina Elesa kazingilanga "kiazala ye mvalu ye makalu ma vita ma tiya," i sia vo, vu kia mbasi za Yave.—2 Nti. 6:15-17.

***Eyingidilu* dia Fevelelo, 2021 luk. 4 tini kia 9**
"O Ntu a Konso Yakala i Kristu"

9 ***Lulembamu.*** Yave i Muntu osundidi e ngangu kuna zulu ye ova ntoto. Kana una vo i wau, osonganga lulembamu muna winikinanga e ngindu za selo yandi. (Tuku 18:23, 24, 32) Otambulwilanga mpe e ngindu za awana bena kuna nsi a wisa kiandi. (1 Nti. 22:19-22) Yave muntu alunga, kansi kevavanga ko vo oyeto twakala twalunga nze yandi. Kuna diak'e sambu, Yave osadisanga wantu alembi lunga kimana bansadila una ufwene. (Nku. 113:6, 7) E Bibila kiyikilanga nkutu Yave vo "nsadisi." (Nku. 27:9; Ayib. 13:6) Davidi wa Ntinu wabakula vo walenda kaka lungisa e salu kiampwena kavewa mu kuma kia lulembamu lwa Yave.—2 Sam. 22:36.

***Perspicaz* vol. 2 luk. 808**
Luvunu

Yave wa Nzambi oyambulanga vo awana bezolanga luvunu "bavukumunua yo kwikila muna luvunu" vana fulu kia kwikila muna nsangu zambote mu kuma kia Yesu Kristu. (2 Tes. 2:9-12) E ziku kia diambu diadi kiatoma moneka muna dina diabwila Akabi wa Ntinu a Isaele vitila mvu miayingi. Ngunza zaluvunu bavovesa Akabi vo osunda e vita ina kadi nuana ye esi Ramote-ngiladi, kansi vo i Mikaya wa ngunz'a Yave wasakula o lufwasu lwa Akabi. Muna mona-meso kasonga kwa Mikaya, Yave wayambula vo vangwa kimosi kia mwanda kiakituka se "mwand'a luvunu" muna nua mia ngunza za Akabi. Ediadi disongele vo e vangwa kiaki kia mwanda kiasadila o nkum'andi muna ngunza zazi yo kubafila balembi vova e ludi yo vova kaka mana yau kibeni bazola ye mana Akabi kazola wá. Kana una vo Akabi wateka lukiswa,

wasola vukumunua kwa ngunza zazi, ediadi diantwasila lufwa.—1 Nti. 22:1-38; 2 Tus. 18.

Tusalu twa Mwanda

Eyingidilu dia Okutoba, 2021 luk. 3 tini kia 4-6
Nki i Luviluku Lwakieleka lwa Ntima?

4 Kuna kwalanda, e ntangwa yafwana kimana Yave kabatumba. Wafila Eliya wa ngunza mu zayisa kwa Akabi ye Izebele e mpila kekubatumbila. Esi nzo au yawonso vondwa bevondwa. E mvovo mia Eliya miakendeleka kikilu Akabi. Diasivi kikilu mu mona vo, o nkwa lulendo ndioyo 'wayikulula.'—1 Nti. 21: 19-29.

5 Kana una vo Akabi wayikulula muna kolo kiakina, mana kavanga kuna kwalanda, masonga vo kaviluka kikilu ntima ko. Kasikil'owu, kavanga diambu ko muna fokola e nsambila ya Bale muna kintinu kiandi. Kakasakesa nkangu ko mu sambila Yave. Vena mpe ye mambu mankaka Akabi kavanga masonga vo kaviluka kikilu ntima ko.

6 I bosi, vava Akabi kabokela Yosafate wa ntinu a Yuda kimana kanyikama muna nuanisa esi Suria, Yosafate walomba Akabi vo bavava ntete luludiku kwa ngunz'a Yave. Kuna lubantiku, Akabi katonda ngindu zazi ko yo vova vo: "Vena ye muntu mosi ona tulenda yuvulwila Yave; kansi kikunzolanga ko, kadi ke sakulanga mambu mambote ko mu kuma kiame, mambu mambi kaka." Kana una vo i wau, bayuvula Mikaya wa ngunza. Kieleka, Akabi ndungidi kakala yau, kadi o ngunz'a Nzambi mambu mambi kasakula mu kuma kiandi. Kansi, vana fulu kia viluka o ntima yo lomba ndoloki kwa Yave, Akabi wasia ngunza ndioyo muna pelezo. (1 Nti. 22: 7-9, 23, 27) Kana una vo Akabi wasia ngunz'a Yave muna pelezo, kalenda kakidila e ndungan'a ungunza ko. Vava Akabi kayenda muna vita wavondwa.—1 Nti. 22:34-38.

24-30 KIA OKUTOBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 2 NTINU 1-2

"Mbandu Ambote ya Longa Akaka"

Eyingidilu dia 15/4/2015 luk. 13 tini kia 15
Aweyi Akuluntu Belongelanga Akaka mu Kuyifwanisa?

15 Lusansu lwa Elesa lusonganga mpe vo diamfunu kikilu ampangi bazitisanga akuluntu azikuka. Vava Eleya yo Elesa bayenda kingula ngunza zakala kuna Yeriko, yau awole balwaka vana Nkoko a Yodani. I bosi, "Eleya obongele mpet'andi, obundikidi wo, owende maza, mavambukidi y'oku y'oku." Basauka Yodana vana ntoto ayuma, bakwamanana 'mokena ekolo bayendanga.' Elesa wasianga e sungididi muna mawonso kavovanga o nlongi andi yo kwamanana longoka. Elesa kavovanga ko vo wakizayila kala mawonso kalongwanga. Kuna kwalanda, Eleya wanatwa kwa kimbongela, Elesa wavutuka kuna Nkoko a Yodani. Vava kalwaka, wawanda o maza muna mpet'a Eleya yo vova vo: "O Yave wa Nzambi a Eleya, andieyi?" I bosi, o maza ma nkoko mavambana diaka.—2 Ntinu 2:8-14.

Eyingidilu dia 15/4/2015 luk. 14 tini kia 16
Aweyi Akuluntu Belongelanga Akaka mu Kuyifwanisa?

16 Nga omwene vo e sivi diantete kavanga o Elesa diau dimosi ye sivi diansuka kavanga o Eleya? Adieyi tulongokele? Elesa kayindula ko vo kafwete soba e mpila ina Eleya kavangilanga mambu wau vo se yandi wavinga vana fulu kiandi. Muna tanginina Eleya, Elesa wasonga vo wazitisanga nlongi andi. Ediadi diafila ngunza zankaka mu bunda Elesa e

vuvu. (2 Ntinu 2:15) Elesa wasala e salu kia kingunza mu mvu 60. Yave wamvana nkuma wa vanga masivi mayingi lutila nkutu mana Eleya kavanga. Adieyi balenda longoka awana belongwanga o unu?

Tusalu twa Mwanda

***Eyingidilu* dia 1/10/2005 luk. 19 tini kia 1**
Mambu Mamfunu ma Nkand'ezole a Ntinu

2:11—Nkia 'zulu kanatwa o Eleya muna kimbongela'? Ke ku zulu ko dina kena o Nzambi ye mbasi zandi. (Nsiku 4:19; Nkunga 11:4; Matai 6:9; 18:10) O Eleya mu matuti kanatwa. (Nkunga 78:26; Matai 6:26) E kimbongela ku fulu kiakaka kianata Eleya vava ntoto, kuna kazingila mu fikolo. Muna mvu mialanda, Eleya wasonekena Yorame wa ntinu a Yuda o nkanda.—2 Tusansu 21:1, 12-15.

31 KIA OKUTOBA–6 KIA NOVEMBA

TUSALU TUNA MUNA DIAMBU DIA NZAMBI | 2 NTINU 3-4

"Bonga o Mwan'aku"

***Eyingidilu* dia Desemba, 2017 luk. 5**
tini kia 7
"Nzeye wo vo Ofuluka"

7 O lufuluku lwazole luyikwanga muna Nkand'a Nzambi, lwavangwa kwa Elesa wa ngunza. Muna mbanza Suneme, mwazingilanga nkento mosi kawutanga ko. Wau vo watoma tambula Elesa kuna nzo andi, Yave wasambula nkento ndioyu yo nkaz'andi wakala vo se nunu kimana bawuta mwana. Kansi ke vavioka mvu miayingi ko, o mwan'au wafwa. Yindula e ntantu kamona o nkento ndioyo. Muna kuma kia ntantu zasaka, wakangala tezo kia 30 ma kilometa mu kwenda mokena yo Elesa kuna Mongo a Kamele. Elesa watuma Ngekazi wa selo kiandi kuna Suneme kenda fula mwana ndioyo vitila yau benda kuna. Kansi, Ngekazi kalenda kumfula ko. I bosi, o ngudi a mwana walwaka kuna nzo andi kumosi yo Elesa.—2 Ntinu 4:8-31.

***Eyingidilu* dia Desemba, 2017 luk. 5**
tini kia 8
"Nzeye wo vo Ofuluka"

8 Elesa wakota muna nzo yakala e vimbu dia mwana yo samba. Yave wawá e sambu kia Elesa yo fula mwana ndioyo. Vava o ngudi kamona mwan'andi, wayangalala kikilu. **(Tanga 2 Ntinu 4:32-37.)** Nanga wasungamena dina Ana kalomba muna sambu. O Ana kawutanga ko yavana Yave kansambula yo wuta Samuele. I bosi, Ana wakembelela Yave kadi una ye wisa kia 'kulumuna muna ziami yo fula.' (1 Samuele 2:6) Vava kafula mwana ndioyo kuna Suneme, Nzambi wasonga vo una yo nkuma wa fula mafwa.

Tusalu twa Mwanda

***Perspicaz* vol. 3 luk. 338 tini kia 5**
Ngunza

"Wan'a ngunza." Nanga i sikola yalongelwanga angunza yovo kintwadi kia angunza. E Bibila kiyikanga buka kia angunza bakala kuna Betele, Yeriko ye Ngilengale. (2 Nti. 2: 3, 5; 4:38; tezanesa ye 1 Sam. 10:5, 10.) Samuele wafilanga buka kimosi kuna Rama (1 Sam. 19:19, 20) ye Elesa nanga salu kiau kimosi mpe kasalanga muna lumbu yandi. (2 Nti. 4:38; 6:1-3; 1 Nti. 18:13.) O lusansu lusonganga vo batunganga nzo za yau kibeni yo devesa e salanganu basadilanga. Ediadi disongele vo nanga zingu kiavevoka bakala kiau.—1 Nti. 20:35-42; 2 Nti. 4:1, 2, 39; 6: 1-7; 9:1, 2.

© 2022 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania